

En Redegørelse i Anledning af Dr. POUL HARDER's Afhandling:
 »Om Grænsen mellem Saltholmskalk og Lellinge Grønsand«.

I Danmarks geologiske Undersøgelser Skrifter, II. Række, Nr. 38, har Dr. HARDER under ovenstaaende Titel publiceret en Afhandling, hvoraf en væsentlig Del omhandler de geologiske Forhold i Sundkrogen. Grundlaget for Fremstillingen er dels eget indsamlet Materiale, dels nogle Boringer udførte af Københavns Havnevæsen.

I Meddelelser fra Dansk Geologisk Forening for 1920 har jeg publiceret en foreløbig Meddelelse om de geologiske Forhold paa samme Lokalitet, efter at jeg af Mineralogisk Museum havde faaet overdraget det Hverv at varetage Museets Interesser i Sundkrogen. En foreløbig Meddelelse har hidtil efter almindelig Skik og Brug været anset for tilstrækkelig til at give Hjemmel for uhindret at arbejde videre med Emnet og før nogen anden publicere de endelige Resultater, alt dog under den Forudsætning, at Publikationen sker inden for rimelig Tid. En saadan Ret anerkender Dr. HARDER aabenbart ikke; jeg skal dog straks pointere, at jeg kun besidder den i Kraft af uskrevne Æreslove. Dr. HARDER har, med andre Ord, publiceret sit Arbejde uden først i mindste Maade at have gjort mig bekendt med, at han stod i Begreb med at publicere en Afhandling over et Emne, han vidste, jeg ogsaa arbejdede med, og paa hvis Publikation jeg laa inde med Prioriteten. At Dr. HARDER under sine Bestræbelser for at komme først ikke har ment at kunne tage Hensyn til de af mig i min foreløbige Meddelelse givne Oplysninger om Lagfølgen i Sundkrogen samt visse Ejendommeligheder ved Faunaens Bevaringstilstand, skal jeg blot nævne.

Af langt alvorligere Art end de allerede nævnte Punkter er imidlertid det Faktum, at Dr. HARDER i sin Afhandling har publiceret Resultaterne af nogle Boringer, der blev udført i Sundkrogen af Københavns Havnevæsen paa min Foranledning, uden i mindste Maade først at have indhentet mit Samtykke dertil. Jeg er mig bevidst i rette Tid at have sat Dr. HARDER ind i Boringernes Forhistorie, hvilket skete allerede, medens Boringerne stod paa. Fuldt vidende om, at han ved at publicere disse Boringer forgreb sig paa Resultaterne af en andens Arbejde, er Dr. HARDER alligevel ikke veget tilbage for at tage dette Skridt. I det følgende skal jeg, for at kunne dokumentere min Fremstilling af Dr. HARDER's Forhold til Boringerne i Sundkrogen, kort gennemgaa disses Forhistorie.

Paa Geologisk Forenings Ekskursion til Sundkrogen 9. September 1920 havde jeg en Samtale med Hr. Havnebygmester LORENZ, hvorunder jeg berørte det ønskelige i at lade foretage Boringer gennem de interessante Lag under Havnebassinets Bund. Havnebygmesteren fandt Sagen af Interesse og opfordrede mig til at tilsende Københavns Havnevæsen en Anmodning om at lade disse

Boringer udføre. Jeg udarbejdede derfor straks et Andragende, som kom til at indeholde en udførlig Motivering af den rent videnskabelige Betydning, disse Boringer vilde have; tillige anførtes, at for eventuelle senere Havnearbejder i disse Egne af København, vilde det rent teknisk set være af Betydning at kende disse Lags Beskaffenhed af Hensyn til Funderingen af Kajmure. Jeg anførte sluttelig, at det ved Boringerne indvundne Materiale burde overgives Mineralogisk Museum. Fra Hr. Havnebygmester LORENZ modtog jeg kort efter, at mit Andragende var indsendt til Havnevæsenet, en Meddelelse om, at dette, naar Havneanlægget nærmede sig sin Fuldendelse, vilde gaa i Gang med de nævnte Boringer. Dette skete saa i December 1920 og Januar 1921. Den rent tekniske Ledelse af Boringerne overdroges Hr. Ingeniør G. MONBERG, som tillige paa den omhyggeligste Maade varetog Etikettering og Indpakning af Boreprøverne. Paa Grund af forskellige Uheld lykkedes det kun at faa udført to af de seks Boringer, jeg havde projekteret; men det derved indvundne Materiale er af den største Betydning. Dr. HARDER, der først henimod Havnearbejdets Slutning viste sig i Sundkrogen, interesserede sig levende for i hvert Fald den sidste af de to Boringer og overværede daglig Borearbejdet, hvad jeg selvfølgelig ikke dengang kunde have noget imod. For Fuldstændigheds Skyld skal jeg nævne, at Dr. HARDER, da Boringerne var tilendebragte og Prøverne etiketterede, bragte det Forslag paa Bane, at Prøverne retteligst burde deles mellem Havnevæsenet, Museet og Danmarks geologiske Undersøgelse, et Forslag, jeg paa det bestemteste satte mig imod, idet jeg hævdede, at Prøverne ikke var større, end at de kun kunde deles i to Dele, en til Havnevæsenet og en til Museet. Prøverne blev derefter delt i to Dele, hvoraf den ene kom til Museet, medens den anden blev taget i Forvaring af Havnevæsenet. Museets Part anbragte jeg i mine private Gemmer paa Museet i den Hensigt, naar Lejlighed bød sig, at bearbejde Materialet. Den her givne Fremstilling af Prøvernes Opbevaring maa ikke opfattes som et Forsøg fra min Side paa at unddrage Museet Prøverne. Jeg har kun anbragt dem paa den nævnte Maade, fordi jeg finder, at den, der gør et Arbejde for at faa et videnskabeligt Materiale skaffet til Veje, ogsaa har Retten til at bearbejde det. Dette er naturligvis heller ikke paa nogen Maade blevet bestridt fra Museets Side. Jeg har siden, det erkender jeg nu, begaaet den Fejl at forevise Borematerialet for Dr. HARDER, men dette var paa et Tidspunkt, hvor jeg ikke havde Grund til andet end at vise Docenten Dr. HARDER uindskrænket Tillid. Ved at se mit Materiale har Dr. HARDER faaet væsentlige Oplysninger om Lagfølgen i Sundkrogen, og paa Grundlag af sit Kendskab til disse Boreprøver, som han dog kun ganske overfladisk har set paa, har han bag min Ryg publiceret Boringerne.

Jeg har følt det som min Pligt at bringe denne Sag frem i Lyset, fordi jeg finder, at den er af principiel Betydning. Den af Dr. HARDER anvendte Fremgangsmaade, hvorved andres Ret aldeles ignoreres, kan nemlig meget let komme til at staa som et Præcedens, der kun kan virke til Skade for al sund Udvikling af Geologien her i Landet. Ved nu at have lagt Kortene aabent paa Bordet haaber jeg at have bidraget mit til at komme denne Fremgangsmaade til Livs.

Alfred Rosenkrantz.

En Kopi af Manuskriptet til ovenstaaende Redegørelse er d. ¹⁰/₁₁ 1923 bleven tilsendt Hr. POUL HARDER, fra hvem der endnu ikke er modtaget noget Gensvar.

Knud Jessen, d. ³¹/₁₂ 1923.
